

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 16.11.2004
KOM(2004)753 lõplik

2003/0134(COD)

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE
vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 251 lõike 2 teisele lõigule,
mis käsitleb**

nõukogu ühiseisukohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (mis käsitleb ettevõtjate ebaausaid kaubandustavasid siseturul tarbijaga suhtlemisel ning millega muudetakse määrust [järelevalvekoostöö] ning direktiive 84/450/EMÜ, 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ) vastuvõtmise kohta (ebaausate kaubandustavade direktiiv)

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE
vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 251 lõike 2 teisele lõigule,
mis käsitleb

nõukogu ühisseisukohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (mis käsitleb ettevõtjate ebaausaid kaubandustavasid siseturul tarbijaga suhtlemisel ning millega muudetakse määrust [järelvalvekoostöö] ning direktiive 84/450/EMÜ, 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ) vastuvõtmise kohta (ebaausate kaubandustavade direktiiv)

1- TAUST

Ettepaneku edastamine Euroopa Parlamendile ja nõukogule (dokument KOM(2003)356 lõplik – 2003/0134(COD):	20. juuni 2003
Majandus- ja sotsiaalkomitee aramus:	29. jaanuar 2004
Euroopa Parlamendi aramus esimesel lugemisel:	20. aprill 2004
Muudetud ettepaneku esitamine:	15.11.2004.
Ühisseisukoha vastuvõtmine:	15. oktoober 2004 (kvalifitseeritud häälteenamus)

2- KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK

Käesolevas ettepanekus käsitletakse jaekaupade ja teenuste siseturu toimimises esinevaid tõkkeid, mis tulenevad siseriiklike õigusaktide killustatusest ning sellest äriühingute jaoks johtuvatest kuludest ja ebakindlusest ning ebaühtlastest tarbijakaitsenõuete, mis õõnestavad tarbija usaldust.

Selleks luuakse ettepanekus kogu ELi ühendav ühine raamistik, et reguleerida ettevõtjate ebaausaid kaubandustavasid tarbijaga suhtlemisel (eriti reklaami ja turundust), mis kahjustavad tarbija majandushuve. Kõnealuse raamistiku keskse osa moodustab ebaausate kaubandustavade üldine keelustamine, mis põhineb ebaausate kaubandustavade üldiste kriteeriumide kindlaksmääramisel. Et suurendada veelgi õiguskindlust, on raamistiku täiendamiseks omakorda välja töötatud kaks ebaaususe põhitüüpi – eksitavad ja agressiivsed kaubandustavad – ning must nimekiri tavadest, mis on alati ebaausad ja seetõttu juba ette keelatud.

3- MÄRKUSED ÜHISSEISUKOHA KOHTA

Üldised märkused

Komisjon toetab nõukogu ühisseisukohta. Ühisseisukoht on kooskõlas komisjoni esialgse ettepaneku eesmärkide ja lähenemisviisiga ning parlamendi esimesel lugemisel heaks

kiidetud.

Ühisseisukohas tehtud muudatused

Ühisseisukohas on arvestatud tervikuna või osaliselt nende 51 muutuse põhimõtteid 58 muutuse hulgas, mis olid komisjonile täielikult, osaliselt või muudatustega vastuvõetavad, ning kolmest muudatusest, mille kohta komisjon oli algselt märkinud, et need ei ole talle vastuvõetavad.

Õiguslik alus

Ühisseisukoha põhjendustes sisaldub viide artikli 153 lõikele 1 ja artikli 3 punktile a, väljendades komisjoni seisukohta muudatuse 112 suhtes: komisjon võib kiita heaks tarbijakaitse esmatähtsusele osutamise, kuid tegeliku õigusliku aluse moodustab üksnes artikkel 95.

Võrdlusalusena kasutatav tarbija

Ühisseisukohas on jäetud vaikumisi kasutatavaks võrdlusaluseks komisjoni esitatud ja parlamendi toetuse saanud keskmine tarbija, kelle järgi hinnatakse võimalike ebaausate kaubandustavade mõju. Eelnõud on muudetud nii, et keskmine tarbija ei ole tekstis enam määratletud, kuna tunti muret, et see võiks takistada määratluse arenemist vastavalt Euroopa Kohtu praktikale. Komisjon on seisukohal, et keskmise tarbija säilitamisel tekstis ja põhjenduses 18 esitatud selgel viitel Euroopa Kohtu praktikale on sama mõju kui muudatusel 107.

Ühisseisukohas on samuti erisäte tundlike tarbijate kaitseks (artikli 5 lõige 3 ja põhjendus 19). Selles on võetud arvesse mitmetes parlamendi muudatustes väljendatud muret (muudatus 8, 13, 106 ja 111, mis olid tervikuna või osaliselt komisjonile vastuvõetavad, ning muudatus 110, mis ei olnud vastuvõetav), et keskmise ja tundliku tarbija kaitse vaheline seos peaks olema selgem. Komisjon saab kõnealuseid muudatusi toetada, kuna need ei nõua iga üksikisiku olukorra hindamist, mis oleks teostamatu. Muudatused tagavad võimaluse kaitsta tundlikke tarbijaid, kui nad on kõige enam ohus, kaitstes samal ajal seaduslikku reklaamitegevust, nt väidete kasutamist, mida ei tule võtta täht-tähtelt.

Ametialane hoolikus

Ühisseisukohas kohandatakse ametialase hoolikuse määratlust, lisades sellele heausksuse määratluse (võttes nii arvesse muudatusi 108 ja 29) ja viidates kooskõlas muudatusega 21 oskus- ja ettevaatusnõuetele, mille järgimist ettevõtjalt võib põhjendatult eeldada.

Majanduslik käitumine

Ühisseisukoht sisaldab 'tehingu sooritamise otsuse' määratlust selle selgituseks, milles seisneb tarbija majanduskäitumise hindamine. See vastab komisjoni arvates muudatuste 34, 39 ja 45 eesmärgile, mis keskenduvad tarbija majanduslikule käitumisele.

Tegevusjuhendid

Vastavalt muudatustele 19 ja 103 kaotatakse ühisseisukohast viide tegevusjuhenditele ühenduse tasandil. Ühisseisukoha põhjenduses 20 selgitatakse samuti, et tarbijajuhinguid võib tegevusjuhendite koostamisest teavitada ja neid sellesse kaasata, nagu soovitakse muudatustes

10, 61 ja 104, ning kaotatakse vastavalt muudatusele 9 eelmainitud viide ametialasele hoolikusele. "Tegevusjuhendi" määratlust on samuti kohandatud, et võtta arvesse muudatust 17. Artikli 6 lõike 2 punktis b tehakse vastavalt muudatusele 24 vahet kohustuslikel ja soovituslikel tegevusjuhendi nõuetel ning selle teist taanet on muudetud, et võtta arvesse muudatust 40. Muudatustes 65 ja 67 sooviti tagada, et tegevusjuhendite kehtestajat ei võetaks vastutusele, kui juhendit rikuvad isikud, kes on kohustatud seda järgima.¹ Kõnealust küsimust on arvestatud ühisseisukoha selgituses, mille kohaselt tegevusjuhendi kehtestaja vastu võib võtta meetmeid, kui juhend ise soodustab õigusnormide mittetäitmist.

Kohaldatav õigus

Komisjoni ettepanek sisaldas täpsustavat sätet, mille kohaselt oleks alati kohaldatud selle riigi õigust, kus ettevõtja asub (st kollisioonireeglit). Parlament tegi muudatuses 26 ettepaneku jätta kõnealusest sättest välja reeglid, millega määratakse kindlaks, millist õigust kohaldatakse mittelepinguliste kohustuste suhtes. Komisjon teatas, et käesolev muudatus ei ole vastuvõetav, kuna selle tulemusena võiks kohaldada ettevõtjate suhtes korraga ühe riigi avaliku õiguse nõudeid ja rahvusvahelist eraõigust reguleerivate seaduste alusel teise liikmesriigi õigust. Kollisioonireegel kaotati ühisseisukohast osaliselt enamike liikmesriikide mure tõttu, et tarbijad jääksid ettevõtja õiguse kohaldamise puhul piiriülestes vaidlustes ebasoodsasse olukorda. Komisjon ei ole sellega nõus, kuna ettepanekus on saavutatud täielik ühtlustamine ja tarbijate huvide kaitse kõrge tase. Siiski ei pea komisjon kõnealusel juhul oluliseks jääda oma nõudmise juurde, arvestades märkimisväärset lihtsustamist, mis kaasneb täieliku ühtlustamisega, ja sellest tulenevat kasu siseturule. Komisjon on samuti arvamusel, et kollisioonireegli väljajätmine on parem muudatuses 26 pakutud lahendusest. Nimetatud põhjustel võib komisjon nõustuda kollisioonireegli väljajätmisega kõnealusest ettepanekust. Seega määrab piiriüleste vaidluste puhul kohaldatava õiguse vastavalt tavapärasele korrale kindlaks kohus.

Ajutine erand

Et võtta arvesse muudatuses 109 tehtud ettepanekut, sisaldab ühisseisukoht artiklis 3a ajutist erandit riiklike õiguste jaoks, mis põhinevad kehtivate direktiivide miinimumnõuetel. Lisaks sisaldab ühisseisukoht punkti, milles direktiivi kohaldamist kutsutakse üles nelja aasta järel läbi vaatama, võttes arvesse muudatust 69. Komisjon on valmis erandi heaks kiitma, kui selle kohaldamine on piiratud ja ajutine, et liikmesriigid saaksid minna minimaalselt ühtlustamiselt üle täieliku ühtlustamisele.

I lisa

Ühisseisukoht hõlmab lisa staatuse selgitamist, mida parlamendi muudatustes 7 ja 33 nõutakse artikli 5 lõike 5 muutmise ja uue põhjenduse 12a kujul. Kuigi ühisseisukohas ei täpsusta, et I lisa võib muuta üksnes kaasotsustamismenetluse teel, tuleb kasutada seda menetlust ja muud võimalust ei ole ette nähtud.

Muu

Muudatused 1, 5, 6, 23, 25 (esimene osa), 47 (teine osa), 68, 99 (teine osa), 71, 73, 84, 85, 87, 91 ja 92 on lisatud sõna-sõnalt või väikeste vormiliste muutustega. Pidades silmas nii

¹ Muudatuste 64 ja 65 tekst oli sama, kuid esimeses oli esitatud teistsugune põhjendus, mis ei olnud komisjonile vastuvõetav. Muudatuses 64 taotletud muutus on kaasatud muudatusse 65.

parlamendi kui nõukogu muret pealesunnitult toodete tagastamisnõuete kuritarvitamise pärast, on komisjon valmis heaks kiitma muudatuse 91, mille kohta ta teatas algselt, et see ei ole talle vastuvõetav.

Muudatuse 105 sisu on võetud arvesse uue teksti põhjenduses 6, kus selgitatakse direktiivi suhet siseriiklike eeskirjadega, mis reguleerivad kõlvatu konkurentsi tahke, mis on väljaspool direktiivi kohaldamisala vastavalt komisjoni kavatsusele.

Muudatust 14 on võetud osaliselt arvesse artikli 2 punkti b määratluses, mida ühisseisukohas muudetakse selle selgitamiseks, et määratlus hõlmab igaüht, kes tegutseb kaupleja nimel või huvides. Komisjonil on võimalik kõnealust selgitust toetada.

Muudatust 27 on võetud arvesse artikli 3 lõigete 8-10 lisamise teel, mis käsitlevad lubade süsteemi ja erisätteid vajavaid valdkondi.

Muudatust 28 on võetud arvesse, selgitades põhjalikumalt direktiivi põhjenduse 9 kohaldamisala.

Komisjoni ettepaneku artikli 6.1 lõike 1 punkt f jäeti tõendamiskohustuse segasuse tõttu komisjoni nõusolekul ühisseisukohast välja. Kõnealuse väljajätmise põhjuseks on muudatuses 37 väljendatud mure.

Artiklit 7 on muudetud, et võtta vastavalt muudatustele 43, 44 ja 45 nõuetekohaselt arvesse kaubandustegevuseks kasutatava sidevahendi füüsilisi piiranguid. Komisjon võib kõnealuse lahenduse heaks kiita, kuigi ta ei toetanud algselt muudatust 43, kuna viimane ei sisalda nõuet, et tarbija peaks konkreetselt teavet nõudma.

Artikli 9 punkti c kriteeriumi on muudetud rangemaks, viidates tõsise ebaõnne „ärakasutamisele“, et võtta arvesse muudatuses 59 väljendatud muret.

Komisjoni ettepaneku I lisa eksitavate tegevuste loetelu punkt 12 on ümber sõnastatud, et vältida väljendist "lõppmüük" tulenevaid probleeme, millele juhitakse tähelepanu muudatuses 76. Agressiivsete tegevuste loetelu punkt 4 on kaotatud, et võtta arvesse muudatuses 88 väljendatud muret seoses seadusliku müügiga leinavatele ja raskelt haigetele tarbijatele. Kõnealuse loetelu punkt 6 on samuti läbi vaadatud selle tagamiseks, et vastavalt muudatusele 90 oleks hõlmatud mitte ainult lapsevanematele, vaid mis tahes täiskasvanule suunatud üleskutsed osta lastele tooteid.

Võttes arvesse, et komisjonile vastuvõetavad Parlamendi muudatused kattusid olulisel määral ühisseisukohaga, oli komisjon nõus kompromissiga, mis ei sisaldanud väikest arvu muudatusi, mille ta oleks võinud vähemalt osaliselt heaks kiita (muudatused 2, 4, 60, 62, 72, 80, 89).

Nõukogu ühiseisukohta lisatud uued sätted

Ühiseisukohta ei ole lisatud ühtegi olulist uut valdkonda. Artiklis 6 on vähesel määral kohandatud eksitavate tegevuste kriteeriume ja I lisse on lisatud mitu uut näidet, millest kõik on kooskõlas direktiivi põhiosa sisulistes sätetes esitatud kriteeriumidega (st seal kirjeldatud tegevus on ebaaus vastavalt direktiivis kehtestatud testidele).

Põhjendustesse on lisatud mõned selgitused kohaldamisala kohta (nt põhjendused 8, 15 ja 21) ja artiklis 14 on tehtud tehnilised muudatused mujal direktiivis tehtud muudatuste arvestamiseks, artiklis 15 kahe kaugmüüki käsitleva direktiivi² ühtse käsitlemise tagamiseks ja artiklis 16 tarbijakaitsealase koostöö määrase³ vastuvõtmise kajastamiseks.

4. JÄRELDUS

Komisjon tervitab ühiseisukohta, mis tema arvates saavutab komisjoni esialgse ettepaneku eesmärgid, säilitades seejuures lähenemisviisi, mille parlament kinnitas komisjoni ettepaneku esimesel lugemisel.

5. KOMISJONI DEKLARATSIOON

Komisjon esitas deklaratsiooni, mis lisati nõukogu protokollile ja on samuti lisatud käesoleva teatise lisse.

² Direktiiv 97/7/EÜ tarbijate kaitse kohta sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral ning direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust.

³ KOM(2003)443 lõplik, 2003/0162(COD)

LISA: KOMISJONI DEKLARATSIOON

Komisjon saab nõustuda artikli 4 lõike 1 väljajätmisega tema ettepanekust üksnes eeldusel, et kõnealuses direktiivis nähakse ette selles hõlmatud valdkonna täielik ühtlustamine, mistõttu artikli 4 lõige 1 ei ole seaduste kohaselt nõutav, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine kõnealuses valdkonnas. Komisjon jälgib aktiivselt kõnealuse direktiivi rakendamist praktikas, et saavutada selle ühtne kohaldamine.